

Mansikka

Toimintakertomus 2017

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

1. YHDISTYKSEN SÄÄNNÖT, JÄSENISTÖ, HENKILÖSTÖ JA HALLITUKSEN KOKOONPANO

Yhdistyksellä oli vuonna 2017 jäsenmaksun maksaneita jäseniä 120 kappaletta jakautuen seuraavasti: 49 henkilöjäsentä, 65 yhteisöjäsentä ja 6 kuntajäsentä.

Vuoden 2017 vuosikokoukseen saakka hallituksen kokoonpano oli seuraava:

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Julkisyhteisö:	Pekka Leskinen, pj., Leppävirta Juha Kilpeläinen, Leppävirta Matti Vepsäläinen, Rautalampi	Harri Voutilainen, Leppävirta Seija Korhonen, Tervo
Yritys/yhdistys:	Teija Korhonen, Tervo Tiina Korhonen, Vesanto Esko Ropponen, Varkaus	Anni Pihl, Rautalampi Henna Ritvanen, Vesanto Pekka Hahl, Varkaus
Asukas:	Erja Puoskari, Rautalampi Helena Kauppinen, Suonenjoki Iris Niskanen, Leppävirta	Riia Iivarinen, Tervo Pekka Manninen, Tervo Liisa Paakkunainen, Rautalampi

Kevään vuosikokouksissa 26.4.2017 valittiin hallitus, jonka kokoonpano on ollut seuraava:

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Julkisyhteisö:	Pekka Leskinen, Leppävirta; pj Juha Kilpeläinen, Leppävirta Minna Ropponen-Korhonen, Suonenjoki	Harri Voutilainen, Leppävirta Kirsi Nuutinen, Suonenjoki
Yritys/yhdistys:	Tiina Korhonen, Vesanto Hannu Kiminkinen, Varkaus Teija Korhonen, Tervo	Henna Ritvanen, Vesanto Anna-Maija Piippo, Varkaus Anni Pihl, Rautalampi
Asukas:	Erja Puoskari, Rautalampi Antti Tulila, Vesanto Iris Niskanen, Leppävirta	Riia Iivarinen, Tervo Helena Vuorinen, Suonenjoki Liisa Paakkunainen, Rautalampi

Hallituksesta on yhdistyksen sääntöjen mukaan erovuorossa vuosittain kolmannes. Uusina varsinaisina jäseninä hallituksessa v. 2017 aloittivat Minna Ropponen, Antti Tulila ja Hannu Kiminkinen. Puheenjohtajaksi yhdistyksen vuosikokous valitsi Pekka Leskisen (julkisyhteisömandaatti). Hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Keskustelu oli vilkasta ja antoisaa.

Yhdistyksessä työskenteli v. 2017 aikana 5 eri henkilöä. Varsinaisina työntekijöinä hallinto/toimintaraharesursilla työskenteli toiminnanjohtaja ja hankesihteeri ja määräaikaisissa työsuhteissa Mahdollisuuksien maaseutu - Pohjois-Savon viestintähankkeessa tiedottajana Hannakaisa Markkanen, YTYÄ Yrittäjyyteen -hankkeessa hankevetäjänä Aila Riikonen ja Maakunta Näkyvissä ja Kirkonkylät Palvelukeskuksina -hankkeissa Seija Korhonen.

2. YHDISTYKSEN TOIMINTA

Leader-toiminta

Edellisuosien tapaan Mansikan vuosi 2017 oli rahoitushakemusten osalta työntäyteinen ja rahoituskehys (530 000 €) ei riittänyt alueen toimijoiden tarpeisiin. Aktivointi elinkeinojen kehittämishankkeiden saamiseksi alueelle on haastavaa tukimuodon sisältämien rajauksien vuoksi. Muilta osin strategian toteuttaminen on oikeansuuntaista tarkasteltaessa kolmea keskeisintä seurantatavoitetta.

Yhdistyksen valitseman strategian toteutumisen seurantatavoitteet ovat edenneet seuraavasti:

Seurattavat tavoitteet	edistyminen 2017	Toteuma 2014- 2017	Tavoite 2020
Elinkeinojen kehittämishankkeiden lukumäärä	0	4	12 kpl
Toimenpiteiden lukumäärä, joihin kohdistettu kehittämistoimia	21	24	34 toimenpidettä
Ulkopuolisen rahoituksen määrä	332 779 €	552 514 €	700 000 €

Vuonna 2017 rahoitushakemuksia saapui 18 kpl sekä lisäksi rahoitettiin Uudenlaiset tapahtumat -teemahanke, johon hakemuksia tuli 17 kpl.

Painopiste 1: Minä ja me: Aktiivinen osallisuus: 1 kehittämishankehakemus (ei kielteisiä päätöksiä), kumulatiivinen 2 hakemusta

Painopiste 2: Laadukas vapaa-aika ja asuminen: 1 kehittämishankehakemus ja yksi teemahanke (ei kielteisiä päätöksiä), kumulatiivinen 20 hakemusta (teemahankkeet sisältyvät lukuun)

Painopiste 3: Osaaminen, työ ja elinkeinotoiminta: 16 yritystukihakemusta (näistä 3:sta kielteinen päätös), kumulatiivinen 37 yritystukihakemusta ja 5 kehittämishankehakemusta. Alla esitetyissä luvuissa on mukana hallituksen v. 2017 puoltamat tukipäätökset.

Kehittämisstrategian painopiste	vuosi 2017, Tukusumma, €	Kumulatiivinen, €
PP1: Minä ja Me: aktiivinen osallisuus	40 000 €	219 668 €
PP2: Laadukas vapaa-aika ja asuminen	226 106 €	836 710 €
PP3: Osaaminen, työ- ja elinkeinotoiminta	186 966 €	684 451 €
Yhteensä	453 072 €	1 740 829 €

Taulukko 2: Myönnetyn rahoituksen jakautuminen paikallisen kehittämisstrategian painopisteittäin

Yhdistyksen oma toiminta

Nuorille suunnattua *Meidän proggis* -rahaa myönnettiin vuonna 2017 yhteensä kolmeen hankkeeseen 4500 €:n edestä. Nuoret järjestivät Rautalammilla Erja Lyytisen bändiworkshopin sekä Youngfest-tapahtuman. Lisäksi rahoitusta myönnettiin frisbeegolfradan rakentamiseen Sorsakoskelle. *Meidän proggis* -rahoitus on kuntarahaa, jonka käytöstä on neuvoteltu kuntien kanssa. Rahoituksen avulla on tarkoitus aktivoida nuoria vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä, samalla he tutustuvat myös rahoituksenhakuprosessiin ja Leader-ryhmän toimintaan rahoittajana. Nuoret raportoivat hankkeistaan sekä tekevät lehtijutun paikallislehteen ja yhdistyksen facebook-sivuille.

Keväällä 2017 yhdistys käynnisti uuden, yrityksille suunnatun avustusmuodon *Mansikka-Hillon*. Se on suunnattu alueemme mikroyrityksille, joilla on pieniä kehittämis- ja investointitarpeita. Tuen suuruus on 500 € - 2000 € ja tukiprosentti investointien osalta on 50 % ja kehittämishankkeissa 70 %. Tuki sopii aloittavalle tai jo toiminnassa olevalle yritykselle esimerkiksi tuotekehitys- tai markkinointikokeilujen toteuttamiseen, investointeihin sekä koulutukseen joka tukee yrittäjyyttä. Tukea ei myönnetä yrityksen perustoimintaan. Avustus toimii aktivointitoimena maaseuturahaston piiriin madaltaen kynnystä hakea avustusta "kun sen kerran on jo tehnyt ja Mansikan väki on jo tuttua". Tukea oli mahdollista hakea ensimmäisen kerran huhtikuussa 2017. Tuolloin haku oli auki 2 viikkoa, jonka jälkeen jouduimme keskeyttämään hakuprosessin suuren kysynnän vuoksi. Rahaa ensimmäiselle hakukierrokselle oli varattuna 15 000 €. Mansikka-Hillo rahoitetaan 100 %:sti kuntarahalla. Rahoitimme ensimmäisellä hakukierroksella mm. luontomysterin rakentamista, voimaannuttava valokuva -koulutusta, palvelun digitointia sekä verkkokaupan perustamista. Seuraava Mansikka-Hillo -rahoituskierros käynnistetään helmikuussa 2018.

Vuonna 2017 toiminnassamme korostui yritysten tukeminen sekä SOTE – ja maakuntauudistus. Saimme vuoden 2017 aikana kaksi kehityksen ulkopuolista hanketta käynnistettyä liittyen em. teemaan (ks. alla). Tätä voidaan pitää hienona onnistumisena, erityisesti siksi että olemme asettaneet yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi kehityksen ulkopuolisen rahoituksen lisäämisen.

Pohjois-Savon liiton rahoittama *Maakunta näkyvässä* -hanke pyrki etsimään maakuntatasolla toimivaa asukasosallisuuden mallia. Hankkeen aikana tehtiin laajaa yhteistyötä mm. Kuntaliiton, järjestöjen, Maaseutupolitiikan neuvoston sekä maakunnallisen Sote- ja maakuntauudistuksen organisaation kanssa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon liiton rahoittamassa *Kirkonkylät palvelukeskuksina* hankkeessa kehitetään eri sektoreiden välistä tila-, palvelu ja budjettikumppanuutta. Toimenpiteet tähtäävät kirkonkylä/kyläkeskusten tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen käyttöasteen nostoon kehittämällä kumppanuuksia. Tavoitteena on saada tiloihin uudenlaisia käyttötarkoituksia, palveluja ja toimintaa. Piloteiksi valitaan viidestä kahdeksaan kirkonkylää/kyläkeskusta, joissa työtä tehdään

yhdessä eri toimijoiden kanssa prosessimaisesti ja pitkäjänteisesti. Prosessien tukena, fasilitaattoreina ja sparraajina toimivat Kirkonkylät palvelukeskuksina hankkeen työntekijät. Pilottikohteissa tunnistetaan ja hyödynnetään myös kunnan ulkopuolisia kumppanuuksia - kuntien, maakunnan ja valtion yhteisten asiointipisteiden kehittäminen voi olla osa kehittämiskokonaisuutta.

Osaamisen kehittäminen ja laatu

Hallituksen jatkuvan oppimisen käytäntöä on jatkettu ja hallituksen kokousten yhteydessä on pidetty lyhyitä koulutuksia seuraavista aiheista: Somen käyttö Leader-työssä ja Leader-rahoituksen tilanne alueen kunnissa. Uudet hallituksen jäsenet aloittivat työnsä henkilöstön räätälöimän perehdyttämismenestyksen jälkeen.

Hallituksen itsearviointia jatkettiin syksyllä 2017 hallitustyöskentelyn ja ryhmän toiminnan -osiolla. Vastauksia tuli niukasti: 7 kappaletta, joka on 39 % jäsenistä. Hallituksen toiminnasta sekä Mansikan toiminnan avoimuudesta annettiin kiitettäviä arvosanoja. Tiedottamisesta annettiin hyvä arvosana (8,7), mutta aina on parantamisen varaa. Toiminnan hallinnoinnista annettiin kiitettävä arvosana ja arvioitiin hallinnoinnin olevan asiantuntevaa ja innostavaa. Mansikan henkilöstö sai myös kiitettävät arvosanat palvelualltiudesta, ammattitaidosta ja ystävällisyydestä. Hallituksen ilmapiiri koettiin hyväksi ja avoimeksi. Ajankäyttö kokouksiin valmistumisen suhteen oli melko kirjavaa, osa ilmoitti aineistoon perehtymiseen menevän puolesta tunnista eteenpäin ja osa 1-2 päivää. Koulutustarpeita hallituksella oli muiden Leader-ryhmien hankkeiden ja toiminnan osalta, hallitusjäsenien merkityksestä Leader-toiminnassa, sekä tulevaisuuden Leaderista. Tulemme järjestämään hallitukselle jatkossakin omia koulutustilaisuuksia sekä Pohjois-Savon Leadereiden yhteisen koulutuspäivän 1-2 vuoden välein, tarpeen mukaan.

Pohjois-Savon Leader-ryhmien henkilöstö on pitänyt vuoden aikana 3 kehittämispäivää, joissa on suunniteltu maakunnallista Leader-toimintaa ja näkyvyyttä yhdessä. Lisäksi käynnistimme uuden ohjelmakauden strategiatyön sekä Leaderin palvelulupauksen työstämisen yhdessä Kalakukko ry:n ja Ylä-Savon Veturin kanssa. Tätä työtä jatketaan heti alkuvuodesta 2018 ja tuloksia tullaan esittelemään keväällä 2018 Pohjois-Savon Liitolle sekä ELY-keskukselle. ELY-keskuksen kanssa pidimme yhteisiä yhteistyön syventämistilaisuuksia 3 kertaa: helmikuussa, kesäkuussa sekä lokakuussa 2017. Henkilöstön kehittämiskeskustelut pidettiin marras-joulukuussa 2017 ja koulutustarpeet vuodelle 2018 on kartoitettu.

Hankesihteeri piti aloituspalavereita hanketoimijoiden kanssa 4 kertaa vuoden 2017 aikana. Lisäksi loppuvuodesta otettiin käyttöön yritystuki aloitusneuvontapuhelut. Yritystuki maksatuksissa havaittiin, että yrittäjät eivät lue tukipäätöksiä saatikka heille lähetettyjä ohjeistuksia. Aloitusneuvontapuhelujen tarkoituksena on varmistaa, että yrittäjät ymmärtävät, kuinka hanke toteutetaan menestyksellä loppumaksatuksiin asti. Kuntayhdyskunnille pidettiin yksi yhteistyön kehittämistapaaminen lokakuussa, jossa kerroimme, missä mennään maaseutuohjelman toteuttamisen suhteen ja kävimme lävitse jokaisen toiveita yhteistyön sisällöstä.

Laatukäsikirjan päivitys on tehty syksyllä 2017, kaikki käsikirjan osiot on käyty järjestelmällisesti läpi ja huomioitu muutostarpeet sekä päivitykset. Laatukäsikirjan sisältöä tullaan tarkastelemaan lähemmin vertaisauditointiprosessin aikana. Mansikan vertaisauditointipari on Leader Silmu Uudeltamaalta. Vertaisauditointiprosessi käynnistettiin vuoden 2017 puolella ja sitä jatketaan alkuvuodesta 2018.

3. VIESTINTÄ JA AKTIVOINTITOIMET MAASEUDUN KEHITTÄMISTYÖSSÄ

Yhdistys on pyrkinyt lisäämään tunnettuuttaan alueen elinkeinotoimijoiden piirissä mm. lisäämällä yhteistyötä Kehittämissyhtiö SavoGrown kanssa. Tästä esimerkkinä toimii mm. yhteistyötapaaminen SavoGrown, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Ylä-Savon Veturin kanssa, joka järjestettiin 31.3.2017 Suonenjoella (8 henkilöä.) Tapaamisessa keskusteltiin alueen elinkeinojen kehittämisen tilanteesta, yritysrühmähankkeista sekä siitä, kuinka yrityksiä saataisiin aktivoitua hakemaan maaseuturahaston tarjoamia tukia.

Yritysten aktivointia on tehty osallistumalla yrittäjien aamukahveille. Tilaisuuksissa on pidetty puheenvuoro Mansikka ry:n tarjoamista yritystukimahdollisuuksista. Suonenjoen aamukahvitilaisuus pidettiin 11.1 ja siihen osallistui 25 henkilöä, Varkauden aamukahvit pidettiin 21.2 ja 24.10. Tervossa pidettiin yrittäjien iltakahvit 12.5 ja Vesannolla 27.4.2017. Rautalammin yrittäjien aamukahveille osallistuttiin 6.4.2017.

Vuosi 2017 oli Mansikka ry:n 20-vuotisjuhlavuosi, kutsuvierastilaisuus järjestettiin 1.9.2017 Maaseutuparlamentin yhteydessä. Mansikka ry toimi Maaseutuparlamentissa yhteistyökumppanina, nostimme alueella tehtyä Leader-työtä esille mm. rahoitettujen kohteiden esittelyllä retkien yhteydessä, sekä kertomalla Leader-työstä omalla esittelypisteellä yhteistyössä Pohjois-Savon Leader-ryhmien Kalakukko ry:n ja Ylä-Savon Veturi ry:n kanssa.

4. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

Mansikka ry tekee maaseudun kehittämistyötä yhteistyössä Sydän-Savon maaseutupalveluiden, Metsäkeskuksen, Pro Agrian, ELY-keskuksen, Pohjois-Savon liiton, MTK Pohjois-Savon, Pohjois-Savon Kylät ry:n, sekä Savon Koulutus kuntayhtymän kanssa. Paikallisesti tärkeimmän yhteistyöverkoston muodostavat Kehitysyhtiöt SavoGrow & Navitas Kehitys, uusyrityskeskus Wäläky sekä jäsenkunnat.

Pohjois-Savossa käynnistettiin keväällä 2015 yhteinen ns. maaseutufoorumi Maatinki, jonka tarkoituksena on käsitellä alueellisen maaseutusuunnitelman painopisteiden tavoitteiden toteutumista sekä edistää maaseututoimijoiden yhteistyötä ja verkostoitumista. Maatinki järjestetään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. 21.3.2017 järjestetyssä Maatingissa pidimme puheenvuoron yritysrahoitukseen liittyen. Olemme mukana myös YritysSuomi ohjausryhmässä, Pohjois-Savon kylät ry:ssä Pohjois-Savon Leader-ryhmien edustajana, Itä-Suomen kalatalousryhmässä sekä Suonenjoen maaseudun yhteistyöryhmässä. Myös Leppävirran kyläneuvoston kanssa teemme yhteistyötä etenkin tiedonvälityksen osalta.

16.5.2017 pidettiin yhteistyössä Pohjois-Savon liiton kanssa tilaisuus Maaseudun ääni kuuluville – Pohjois-Savo 2019 maakuntaudistus. Tilaisuuteen osallistui 27 henkilöä. Tilaisuudessa keskusteltiin maaseudun kehittämisestä ja kasvupalveluista maakuntaudistukseen liittyen. Tilaisuudessa puheenvuoron pitivät mm. aluekehitysjohtaja Satu Vehreävesa, Pohjois-Savon ELY-keskuksen maaseutuyksikön päällikkö Juha Kaipainen ja yrittäjyys ja osaaminen -yksikön päällikkö Jan Blomberg.

Mansikka ry on käynnistänyt vuoden 2017 aikana yhden oman rahoitusvälineen Mansikka-Hillon yrityksille. Oman rahoitusvälineen avulla vahvistamme asemaamme aluekehittäjänä ja monipuolistamme maaseudun rahoitusmahdollisuuksia, jottemme toimisi pelkästään yhden rahoituslähteen varassa.

5. YHTEENVETOA KULUNEESTA

Vuosi 2017 oli Mansikassatoiminnan vuosi: hankkeita oli käynnissä runsaasti, teemahankkeitakin kaksi ja käytimme myös maaseuturahaston ulkopuolista hankerahoitusta. Haimme lisäkehystä hyvän vaikuttavuuden ja tulosten perusteella ja pärjäsimme hienosti saaden 6:ksi korkeimmat pisteet strategiamme ja työmme vaikuttavuutta arvioivin pistein määriteltynä. Lisäkehystä haki 46 Leader-ryhmää ja sitä esitettiin jaettavan 24:lle. Valitettavasti ko. kehyksen käsittely jatkuu päätöksestä tehdyn valituksen johdosta ja kehyksen jakoaikataulusta ja lopullista ryhmäkohtaisista summista ei ole mitään aikataulua.

Ns. laillisuustarkistus alueemme ELY-keskuksessa on edelleen hidasta mistä saamme jatkuvasti palautetta. Paikallisesti hyvin tehty ja nopea työ romuttuu, kun päätösketju ei toimi jouhevasti loppuun saakka. Sama pätee maksatuksissa, jossa maksuajat ovat melko kohtuuttomia. Myös yhdistys on sen kokenut ja jouduimme aikatauluttamaan ns. omia hakujamme oman maksuvalmiustilanteen mukaisesti.

Maakuntahallinto- ja SOTE-uudistus näkyivät toiminnassamme kahden hankkeen kautta melkoisesti ko. vuonna ja Leader-ryhmät ovat aktiivisesti mukana pohtimassa rooliaan uuden maakunnan palveluntarjoajana sekä kuntien että maakunnan suuntaan.